

Nr 3

Försvarsutskottets betänkande med anledning av motion om information rörande vapenfri tjänst.

I motionen 1972:321 av fru Åsbrink (s) har hemställts att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna att vapenfrinämndens handledning för utredningsmän skall kompletteras med föreskrifter om att sökande till vapenfri tjänst vid samtalet med utredningsmannen skall uttryckligen upplysas om sina rättigheter i vad avser innehållet i utredningsmannens inlägga till vapenfrinämnden samt om vad som skall iakttagas vid ett överklagande.

Utskottet

Tillämpningen av lagen om vapenfri tjänst har behandlats av riksdagen senast år 1971 (FöU 1971:20, rskr 291).

I motionen efterlyses en skyldighet för utredare beträffande ansökan om vapenfri tjänst att upplysa den sökande om hans rättigheter *dels* att ta del av och till nämnden lämna synpunkter på utredningens resultat, *dels* att föra talan mot beslut av vapenfrinämnden.

Till ledning för utredningsarbetet har vapenfrinämnden gett ut en särskild handledning för utredningsmän. Den nu gällande upplagan är daterad den 12 september 1968 och har sedan dess kompletterats med flera meddelanden som innebär tillägg eller ändring i förhållande till handledningen. Arbete med en ny upplaga av denna har påbörjats.

I meddelande till vapenfrinämndens utredare den 17 februari 1971 har nämnden lämnat föreskrifter för tillämpningen av Kungl. Maj:ts beslut den 29 januari 1971 om kommunikering av utredningsutlåtandena. I meddelandet lämnas bl. a. följande föreskrift.

Utredaren bör redan vid samtalets början informera sökanden om att han kommer att få tillfälle att yttra sig över utredarens redogörelse för samtalet samt ge honom närmare upplysning om tillvägagångssättet och vad han har att iakttaga om han vill yttra sig. Sökanden bör samtidigt underrättas om att han senare genom nämndens försorg kommer att tillställas utlåtandet i färdigt skick och att han kommer att få tillfälle att yttra sig däröver till nämnden.

Genom denna föreskrift och vapenfrinämndens föreskrifter i övrigt är enligt utskottets mening sört för att den sökande får tillräcklig information om sina rättigheter i samband med nämndens utredning av hans ansökan.

Beträffande åtgärder för att överklaga vapenfrinämndens beslut finns inget motsvarande åläggande för utredaren att lämna information. I handledningen finns dock följande anvisning av intresse i detta avseende.

Sökanden skall beredas tillfälle till frågor i anslutning till samtalet. Visar det sig att sökanden saknar insikt om vapenfrilagstiftningens grunder, är utredningsmannen skyldig att lämna honom erforderlig information. Det kan i sådana fall ibland vara lämpligt att låta sökanden själv genomläsa lagtext och tillämpningsbestämmelser samt efter kompletterande kommentarer uppskjuta samtalet tills sökanden haft tillfälle att ytterligare övertänka sitt ställningstagande.

Bestämmelse om talan mot beslut av vapenfrinämnden återfinns i 22 § lagen om vapenfri tjänst. Nämnden lämnar skriftlig besvärshänvisning som bifogas underrättelsen till sökanden om nämndens beslut. Besvärshänvisningen ger en tillfredsställande information till den som önskar överklaga sådant beslut.

Det kan enligt utskottets mening inte vara lämpligt att ålägga utredaren att vid samtal med den sökande lämna anvisning om sättet för att överklaga vapenfrinämndens kommande beslut. En sådan anvisning under pågående utredning torde kunna uppfattas som en antydan om att utredaren emotser ett för sökanden negativt beslut av nämnden.

Av det sagda framgår att utskottet avstyrker bifall till motionsyrkandet.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1972:321.

Stockholm den 22 februari 1972

På försvarsutskottets vägnar

PER PETERSSON

Närvarande: herrar Petersson i Gäddvik (m), Gustavsson i Eskilstuna (s), Gustafsson i Stenkyrka (c), fru Eriksson i Stockholm (s), herrar Enskog (fp), Gustavsson i Ängelholm (s), Häll (s), Öhvall (fp), Brännström (s), Glimnér (c), Gustavsson i Nässjö (s), Gernandt (c), Göransson (s), Björck i Nässjö (m) och Runesson (s).